

ZAŁĄCZNIK 2A
EDYTA SYLWIA WALUCH-DE LA TORRE
AUTOREFERAT

1. Dane osobowe:

Imię i nazwisko: Edyta Sylwia Waluch-de la Torre

Seria i numer dowodu osobistego: ARA592980

Obywatelsko: polskie

2. Posiadane dyplomy i stopnie:

- magister filologii romańskiej, profil hiszpański [praca magisterska pt. *Sentido y forma de los apócrifos de Antonio Machado y los heterónimos de Fernando Pessoa*, napisana pod kierunkiem prof. Roberta Mansbergera Amorosa], tytuł obroniony na ocenę bardzo dobrą, Uniwersytet Wrocławski, 12.10.1999 r.;
- tytuł *Licenciada en Filología Hispánica*, homologacja polskiego dyplomu magistra w Hiszpańskim Ministerstwie Edukacji i Nauki (Ministerio de Educación y Ciencia);
- Dyplom Studiów Wyższych Języka i Kultury Portugalskiej, Uniwersytet Lizboński, Departament Języka i Kultury Portugalskiej, 28.05.1999 r.;
- Studia podyplomowe –MASTER– na kierunku *ESTUDIOS AVANZADOS DE LENGUA ESPAÑOLA*, Uniwersytet w Granadzie, Departament Języka Hiszpańskiego, studia ukończone z wynikiem bardzo dobrym, 10.11.2006 r.;
- doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa [praca doktorska pt. *Análisis comparado de las preposiciones espaciales en español, portugués y polaco*, napisana pod kierunkiem prof. Juana Antonia Moyi Corrala i prof. Barbary Hlibowickiej-Węglarz], Uniwersytet Warszawski, 30.10.2007 r.;
- doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa [praca doktorska jw. napisana w programie współpracy międzynarodowej UE *co-tutelle*], praca obroniona na ocenę bardzo dobrą *CUM LAUDE*, Uniwersytet w Granadzie, 28.09.2007 r.;
- tytuł *DOCTOR EUROPEUS* otrzymany na Uniwersytecie w Granadzie 23.10.2007 r.

3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych:

- 2003 – 2007 **doktorantka** w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego;
- 2004 – 2007 **visiting professor** na Wydziale Tłumaczeń na Uniwersytecie w Granadzie;
- 2007 – do chwili obecnej **adiunkt** w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego.

4. **Wykazane osiągnięcia naukowo-badawcze wynikające z ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, ze zm. w Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 oraz w Dz. U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455)**

Secuencias preposicionales en español europeo [Ciągi przyimkowe w języku hiszpańskim (wariant europejski)], Warszawa, Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich: Biblioteka Iberyjska, 2014, ISBN 978-83-60-875-73-5, 432 stron.

Przedmiotem pracy są struktury przyimkowe złożone z prepozycji prostych (dwu, trzy i cztero członowych) w języku hiszpańskim w wariacie europejskim. Monografia jest napisana w języku hiszpańskim.

Dotychczasowe badania nad systemem przyimkowym języka hiszpańskiego wykazały istotne braki w zakresie rozważań dotyczących binarnych struktur prepozycyjalnych w języku hiszpańskim. Tezę tę potwierdziły opinie hiszpańskich językoznawców dogłębnie zajmujących się tematyką związaną z analizą przyimków hiszpańskich [Ramón Trujillo Carreño (Uniwersytet w La Laguna), Juan Antonio Moya Corral (Uniwersytet w Granadzie) czy Antonio Briz Gómez (Universitat de València)]. Wobec powyższego i mimo pozornej bliskości wcześniejszych rozważań dotyczących przyimków przestrzennych, postanowiłam przeprowadzić zupełnie nowatorskie badanie binarnych struktur tworzonych przez przyimki proste w języku hiszpańskim o zasięgu europejskim. Upřednie badania na przyimkach przestrzennych dały mi możliwość na rozpoczęcie analizy nad ciągami przyimkowymi na wysokim poziomie kompetencji poznawczej w badanej dziedzinie, a jednocześnie przyjęta metodologia pracy pozwoliła na opracowanie zupełnie innego/nowego schematu badawczego. Mam też nadzieję (potwierdzoną w recenzjach wydawniczych), że monografia wypełniła w końcu swoistą lukę badawczą, którą stanowił brak analizy opisywanych w pracy struktur na wszystkich możliwych – w przypadku tego typu struktur – poziomach analizy językoznawczej. Skromne wzmianki w hasłach leksykograficznych, krótkie opisy wybiórczo wybranych ciągów oraz cały czas tocząca się polemika dotycząca zasadności użycia binarnych struktur przyimkowych były wystarczającą motywacją, żeby zgłębić możliwie jak najwięcej aspektów dotyczących ich etymologii, frekwencji czy semantyki.

Niniejsza praca ma charakter nowatorski z co najmniej trzech powodów. Po pierwsze, porusza tematykę zupełnie niezbadaną i nieopisaną w lingwistycznych opracowaniach naukowych. Po drugie, przedstawia kompletny i udokumentowany materiał analityczny. Po trzecie, wykorzystane źródła (przede wszystkim korpusy języka mówionego grup badawczych PRESEEA) stanowią materiały bardzo aktualne, jeszcze nieopublikowane.

Przedmiotem badań są ciągi przyimkowe rozumiane jako struktury składające się z co najmniej dwóch przyimków prostych, np. *a por, por sobre de* lub *de por entre de*. Opis obejmuje zagadnienia natury diachronicznej czy leksykograficznej, możliwości zastosowań wielu kategoryzacji oraz ustrukturyzowania, normatywności oraz syntezy semantycznej i składniowej opisywanych struktur.

W monografii podstawą analizy jest 123 przykładów udokumentowanych użyc ciągów przyimkowych o strukturze binarnej. Opisane formy połączeń prepozycyjnych stanowią przykłady zarówno użyc normatywnych (uwzględnionych w najnowszej edycji *Nueva Gramática de le lengua española* z 2009 roku), jak i tych polemicznych czy błędnie stosowanych, ale wyróżniających się wysoką frekwencją użycia przez Hiszpanów. Badany okres obejmuje zasoby CREA od 1900 roku do form najbardziej aktualnych pochodzących ze zbiorów własnych zebranych w latach 2004-2014. W rozdziale 4 oraz w części opisowej rozdziału 3 przytoczone są również przykłady pochodzące z najstarszych zabytków języka hiszpańskiego oraz okresu do końca XIX wieku.

Celem pracy jest analiza konstrukcji binarnych prepozycji prostych zarówno na płaszczyźnie teoretycznej, jak i analitycznej. Podstawowym zadaniem było więc doprecyzowanie przesłanek teoretycznych i konfrontacja zebranego materiału z istniejącymi definicjami części składowych omawianych konstrukcji na poziomie semantycznym i składniowym oraz językoznawczymi opiniami na temat ich użycia. Do tego zaś niezbędna okazała się analiza 123 udokumentowanych konstrukcji na poziomach historyczno-etymologicznym, morfologiczno-składniowym, semantycznym, leksykalnym, leksykograficznym oraz kontrastywnym. Przeprowadzone badanie rzuca światło na sam proces, nierzadko polemiczny, posługiwania się również w mowie ciągami przyimkowymi, na ich miejsce i rolę w systemie języka hiszpańskiego oraz na charakterystykę tych struktur na różnych poziomach analizy. Biorąc pod uwagę wymienione czynniki, zaproponowałam definicję omawianego zjawiska, na której została oparta dalsza analiza. W ten sposób koherentnie zilustrowałam wąski, ale ważny element językowego wyrazu, który pozwolił na wyciągnięcie istotnych wniosków dotyczących żywotności niektórych z omawianych struktur, przyczyn ich powstania, zaniku bądź modyfikacji.

Przyjętą metodę badawczą można określić mianem analityczno-deskryptywnej (również jakościowej i ilościowej), gdyż omawiam konkretny, zgromadzony materiał w sposób opisowy i statystyczny. Mając świadomość, że monografia należy do nurtu prac humanistycznych, staram się jej nadać charakter ściśle naukowy, co wykazuję poprzez przedstawienie niewielu istniejących na ten temat refleksji teoretycznych, następnie zaś przeprowadzam wielopłaszczyznową analizę materiału, której przebieg wynika z przedstawionych i przyjętych wcześniej hipotez i celów badawczych oraz statystycznych danych wszystkich możliwych konstrukcji binarnych prepozycji i ich realnego zachowania w systemie języka hiszpańskiego.

Część pierwsza monografii przedstawia zjawisko omawianych struktur na poziomie składniowym i semantycznym, taksonomię z nim powiązaną, jak również zachowanie części składowych struktur dwu, trzy i czteroczłonowych.

Samą analizę i zebrane uwagi na temat badanych elementów można *grosso modo* podzielić na cztery części:

- 1) kontekst semantyczno-gramatyczny występowania schematów i ich kategoryzację,
- 2) opis jakościowy stanu aktualnego,
- 3) opis ilościowy (synchroniczny, etymologiczny, kontrastywny i leksykograficzny),
- 4) zestawienie porównawcze z innymi językami.

Pierwsza część (rozdział 2) opiera się na przedstawieniu założeń dotyczących etymologicznych formacji ciągów przyimkowych. Skupia się na tych czynnikach i charakterystykach prepozycyjnych, które miały wpływ na powstanie omawianych formacji binarnych po zaniku systemu deklinacji. Następnie, analizuję pod kątem historycznym cechy każdego z przyimków prostych w języku hiszpańskim w celu odpowiedzi na pytanie o powody powstania fuzji dwuprzyimkowych. W kolejnym podrozdziale (§2.2) przedstawiam liczne konteksty wykluczające z przyjętej analizy konstrukcje zdefiniowane w §1.3. Poruszone zostały również w tej części problemy, jakie lingwiści (NGLE, 2009; Náñez, 1988; Bosque, 1997; Morera, 2000) zauważyli już wcześniej w związku z kategoryzacją i segmentacją konstrukcji pluripropozycyjnych (§2.3). Z obserwacji ogólnych wynikają spostrzeżenia dotyczące struktury wewnętrznej szeroko przytoczonych przykładów, różnic w zastosowaniu na poziomie pragmatyczno-semantycznym, procesu leksykalizacji (§2.4) (zarówno w przypadkach dialektalnych użyciu ciągów, jak i tych kolokwialnych) oraz reakcji czasownikowej i rzeczownikowej (§2.5).

Kolejna część będąca rozdziałem trzecim stanowi opis najbardziej reprezentatywnych ciągów przyimkowych, zebranych na podstawie przeprowadzonego wcześniej doboru parametrycznego. Ten opisowy segment monografii uszczegóławia badane zjawiska jednostkowo w większości na podstawie danych pochodzących z największych, dostępnych korpusów języka hiszpańskiego pisanego i mówionego (CREA i CORDE). Te kryteria doboru przykładów pozwoliły na wiarygodne i miarodajne badanie jakościowe wybranych struktur.

Opis ilościowy zawarty w kolejnym rozdziale (czwartym) opiera się na badaniu frekwencji użycia na poziomie diachronicznym i synchronicznym (aktualnym) z uwzględnieniem różnic w języku mówionym i pisanym oraz informacji leksykograficznej. Jak każde badanie ilościowe również i to miało na celu wyciągnięcie wniosków, które zobrazowałyby stosunek używalności omawianych struktur do założeń normatywnych w tym konkretnym przypadku. W analizie wykorzystałam przykłady z wielu korpusów (CORDE, CREA, PRESEEA, NTTLE, HCT i ALFAL), spośród których najstarszy udokumentowany (*en ante*) sięga roku 1491. Wykresy i grafiki potwierdziły wizualnie przypuszczenia historyczno-socjolingwistyczne o sporej modyfikalności omawianych struktur (§4.1), ukazały różnice w ujęciu diamestycznym (język mówiony vs język pisany) (§4.2) oraz marginalizację opisywanych struktur w źródłach leksykograficznych i językoznawczych (§4.3).

Ostatni piąty rozdział stanowi część porównawczą kontekstów, w których występują hiszpańskie ciągi przyimkowe w transpozycji na trzy inne języki: portugalski (z grupy języków romańskich),

angielski (język germański) oraz polski (z grupy słowiańskiej). Wysunięte analogie i spostrzeżenia prowadzą do ciekawych wniosków językoznawczo-traduktologicznych o charakterze kontrastywnym.

Całości pracy dopełniają dwa bogate suplementy zawierające materiał źródłowy, na którym zostało przeprowadzone badanie. Pierwszy z nich [Suplemento 1 (*ref. cap. 3*)] przedstawia listę 123 ciągów przyimkowych (każdy z nich w dziesięciu udokumentowanych przykładach), co pozwala na łatwe sprawdzenie lub potwierdzenie ich frekwencji i kontekstów użycia. Kolejny suplement [Suplemento 2 (*ref. cap. 5*)] stanowi 17 przykładów ciągów przyimkowych udokumentowanych na podstawie korpusu 40 powieści (10 książek hiszpańskich autorów przetłumaczonych na trzy ww. języki skontrastowane w rozdziale 5).

Zebrany w suplementach materiał ma wielorakie zastosowanie. Obszerna lista ciągów przyimkowych może na przykład posłużyć jako materiał do badań nad normatywnością języka hiszpańskiego, analiz etymologicznych prepozycji w różnych okresach jego rozwoju, może także zostać wykorzystany do projektów dotyczących szeroko pojętych zjawisk związanych z opisem prepozycji i ich łączliwości. Zawartość drugiego suplementu, oprócz podobnych aplikacji naukowych, może posłużyć celom dydaktycznym i translatologicznym (w różnych kombinacjach językowych). Mam zatem nadzieję, że monografia stanie się inspiracją do dalszych analiz tego mało opracowanego zagadnienia, jakim są hiszpańskie ciągi przyimkowe.

Reasumując, monografia stanowi szczegółowy opis zjawiska binarności przyimków prostych i odnosi się do możliwie jak najszerszego jego pogłębienia, podania definicji, cech charakterystycznych (semicznych i składniowych), procesów synchronicznych i diachronicznych, uzasadnienia spójności leksykalnej, występowania w źródłach leksykograficznych, frekwencji, ekwiwalentów w innych językach itp. Monografia otrzymała pochlebny recenzję wydawniczą od językoznawcy uchodzącego w kręgach hiszpańskich za aktualnie najwybitniejszego specjalistę zajmującego się przyimkami, prof. Marciała Morerę Pereza (*profesor catedrático* z Uniwersytetu w La Laguna) oraz od prof. Juana Antonio Moya Corrala (*profesor catedrático* z Uniwersytetu w Granadzie), którzy jednogłośnie określili pracę za swoiste *novum* w językoznawstwie hiszpańskim.

5. Pozostałe informacje o osiągnięciach naukowych oraz działalności administracyjnej

Pomimo, że w ciągu mojej pracy naukowo-dydaktycznej miałam do czynienia z niemalże wszystkimi zagadnieniami językoznawstwa hiszpańskiego (*vid.* Załącznik nr 5), od momentu obrony doktoratu (rok 2007) moje obszary badawcze koncentrują się zasadniczo na dwóch głównych nurtach: językoznawstwo porównawcze w ujęciu socjolingwistycznym i gramatyka języka hiszpańskiego. W nurt tych ostatnich badań wpisują się trzy monografie wydane w okresie od 2007 do 2014 r., redakcja dwóch tomów, dziewięć artykułów oraz dwa rozdziały w książkach. Socjolingwistyka stanowi równie ważny aspekt mojej pracy badawczej, która odzwierciedla się redakcją trzech książek, dwoma artykułami oraz dwoma rozdziałami w książkach. Ponadto, pogłębiając

kompetencje merytoryczne pracy dydaktycznej, za istotne uważam publikacje dotyczące neurolingwistyki w zastosowaniu translologicznym (trzy artykuły).

W sumie, opublikowałam 39 pozycji naukowych: 9 do 2007 (rok obrony rozprawy doktorskiej), a następnie: 4 monografie, 4 rozdziały w książkach, 14 artykułów, byłam redaktorem 5 tomów naukowych (*vid.* Załącznik nr 4), serii haseł w *Wielkim Słowniku Hiszpańsko-Polskim* oraz 3 wstępów w monografiach wieloautorskich.

Wyniki moich badań zaprezentowałam także na 24 kongresach i sympozjach naukowych na czterech kontynentach (Europa, Ameryka południowa, Azja i Afryka) (*vid.* Załącznik nr 6).

W czasie swojej pracy na UW wyjeżdżałam na liczne wykłady w ramach wielu wymian międzyinstytucjonalnych, min. na Universidad Autónoma de Madrid, Universidad de Granada, Universidad La Laguna czy Universidad de Sevilla.

Od 2010 roku jestem członkiem grupy badawczej przy S.I.C.A: HUM433 *ESTUDIOS DEL ESPAÑOL ACTUAL* w Instytucie Języka hiszpańskiego na Uniwersytecie w Granadzie oraz członkiem projektu badawczego "Patrones sociolingüísticos del español de Granada" (PASOS Granada) w ww. wymienionym instytucie. Projekt ten jest składową projektu zainicjowanego i prowadzonego przez Real Academia Española (Królewską Akademię Języka Hiszpańskiego) projektu *PRESEEA* (Proyecto para el estudio sociolingüístico del español de España y de América) mającego na celu stworzenie największego istniejącego słownika i bazy języka hiszpańskiego w wariantach mówionych z podstawowym podziałem na parametry socjolingwistyczne (wiek, płeć, wykształcenie). (*vid.* Załącznik 6)

W roku 2009/10 byłam stypendystką programu Kapitał Ludzki, który pozwolił mi na zapoznanie się z najnowszymi badaniami neuro i psycholingwistycznymi hiszpańskich grup badawczych z Seville, Granady i Huelvy (*vid.* Załącznik nr 7). Współpraca z tymi jednostkami umożliwiła mi przeniesienie uzyskanych w Hiszpanii wyników eksperymentalnych na polski grunt badań nad procesami neuro i psycholingwistycznymi osób przygotowujących się i wykonujących zawód tłumacza symultanicznego.

Oprócz działalności *stricte* naukowej i dydaktycznej pełniłam i pełnię wiele istotnych funkcji administracyjnych na rzecz jednostki macierzystej:

- 2007 – 2011 członek Rady Wydziału Neofilologii UW,
- 2008 – członek komisji rekrutacyjnej na studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia,
- 2010 – 2012 Zastępca dyrektora Instytutu ds. studenckich,
- od 2012 Zastępca dyrektora Instytutu ds. naukowych,
- od 2009 Członek Rady Naukowej Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich,
- od 2007 Koordynator Programu LPP Erasmus,

- od 2013 Koordynator ds. mobilności programu Erasmus+,
- od 2007 do 2010 Koordynator programu nauczania języka hiszpańskiego na poziomach A1 do B2 w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW,

Ponadto, jestem członkiem sześciu stowarzyszeń wspierających naukę i rozwój badawczy swoich członków (*vid.* Załącznik nr 6).

Poza pracą naukową, głównym dominującym obszarem mojej działalności zawodowej jest dydaktyka. W Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW prowadziłam bądź prowadzę wykłady, ćwiczenia i seminaria z zakresu językoznawstwa hiszpańskiego i portugalskiego oraz tłumaczeń. W początkowych latach mojego zatrudnienia prowadziłam także zajęcia z praktycznej nauki języka hiszpańskiego. Byłam opiekunem naukowym 16 prac magisterskich (kolejnych 14 znajduje się w redakcji) i recenzowałam ponad 26 prac magisterskich i 2 prace doktorskie, których obrona miała miejsce na Uniwersytecie w Granadzie.

Oprócz pracy naukowej i dydaktycznej, czynnie uczestniczę w życiu Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich, wywiązując się z wielu zadań administracyjnych na rzecz mojej macierzystej Uczelni. W latach 2010-2012 pełniłam funkcje Zastępcy Dyrektora ds. studenckich Instytutu. Od 2012 jestem Zastępcą Dyrektora ds. naukowych. Od 2007 jestem również członkiem Rady Naukowej Instytutu oraz Rady Wydziału Neofilologii. Przez cały okres mojego zatrudnienia pracowałam w różnego rodzaju komisjach zarówno instytutowych jak i wydziałowych: przewodnicząca Komisji Rekrutacyjnej w roku akademickim 2007/2008; od 2007 roku jestem Koordynatorem ds. mobilności odpowiedzialnym za wymianę studentów i kadry oraz za współpracę międzynarodową w ramach programu Erasmus/Erasmus+. Jako Zastępca Dyrektora Instytutu brałam udział w tworzeniu i opracowaniu nowych programów studiów dla kierunku studiów I stopnia "Iberystyka" oraz kierunku studiów II stopnia „Filologia hiszpańska”.

Do innych moich osiągnięć zawodowych, choć wykraczających już poza pracę *stricte* naukową, dydaktyczną i organizacyjną, zaliczam uzyskanie uprawnień tłumacza przysięgłego języka hiszpańskiego i portugalskiego (TP/5230/05).

6. Plany badawcze

Moje plany badawcze (niektóre już w trakcie realizacji) podzielić można na naukowe i dydaktyczne. Plan naukowy to realizacja szeroko zakrojonego badania afektonimów w krajach luzo i hispanojęzycznych (uwzględniając zarówno kraje europejskie, jak i te położone na kontynencie amerykańskim i afrykańskim). Badanie opierać się będzie na kryteriach socjolingwistycznych, dostosowanych do najnowszych parametrów społeczno-kulturowych mających istotne odzwierciedlenie w wyrazie językowym (reprezentanci różnych grup społecznych, osoby homoseksualne, rozwiedzione itp.). Publikacja dydaktyczna zaś ma na celu przygotowanie podręcznika do nauki tłumaczeń symultanicznych, której wciąż brak na polskim rynku. Podręcznik taki miałby zawierać szczegółowy opis parametrów lingwistycznych i pozalingwistycznych ważnych w pracy tłumacza symultanicznego mając na uwadze przesłanki jakościowe wykonywanej pracy.

Istotnym również wydaje się dokładny opis różnic na poziomie fonetycznym, leksykalnym oraz gramatycznym pary języków, które stanowią *meritum* pracy.

7. Podsumowanie

Przebieg mojej działalności w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW oraz na Wydziale Tłumaczeń na Uniwersytecie w Granadzie poskutkowało niezwykle dogłębnym zapoznaniem się z językoznawstwem hiszpańskim, zdobyciem umiejętności redagowania artykułów, monografii i innych prac naukowych oraz przekazywania swojej wiedzy studentom i współpracownikom. Podczas dwóch badań okresowych nauczycieli akademickich zdobyłam bardzo wysokie oceny Komisji ds. oceny okresowej pracowników zarówno w zakresie działalności naukowej, jak i dydaktycznej i administracyjnej.

dr Edyta Waluch-de la Torre